

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

K vyhodnocení dotačního programu 2016 proběhly jednotlivé kontroly členů komise pro životní prostředí a administrátora. Poskytnuté finanční prostředky z rozpočtu města byly u všech dotací využity v souladu se schváleným rozpočtem.

Neinvestiční transfery **nefinančním podnikatelským subjektům - fyzickým osobám**

Příjemce	Účel	Částka
Ing. Aleš Mikšátko	Soubor vzdělávacích a prezentačních přednášek pro žáky ZŠ v Českých Budějovicích	38.629
David Syrovátka	Vše pro zachování zdravých a silných včelstev II.	40 000

Neinvestiční transfery **obecně prospěšným společnostem**

EkoCentrum ARISTOTELEŠ o.p.s.	Aristoteles životní moudrost – příroda, ekologie, život,...	40.000
----------------------------------	---	--------

Neinvestiční transfery **spolkům**

Spolek Kamínky	Vermikompostuj také	35.046
ZO českého svazu zahrádkářů Nové Hodějovice	Chraňme přírodu a vše co do ní patří	33.190
Calla - Sdružení pro záchranu prostředí	Příroda pro všechny	39.300
PRO ŽIVOU KRAJINUo. s.	Chceme motýly v Českých Budějovicích 2016	38.865
Základní článek hnutí brontosaurus - Forest	Cassiopeia – zelený dům – zelená zahrada	49 200

Neinvestiční příspěvky **zřízeným příspěvkovým organizacím**

Mateřská škola Dlouhá 35, České Budějovice	„Den země v mateřinkové zahradě“	38.000
Mateřská škola Čechova40/1, České Budějovice	Naše zahrada v novém kabátku – jedlá zahrada	43.370

Neinvestiční příspěvky **cizím příspěvkovým organizacím**

Gymnázium, Jírovčova 8, České Budějovice	Práce kroužku Základy ekologie - inspirace k pozitivnímu a aktivnímu přístupu k životnímu prostředí	40 000
Gymnázium, Česká 64, České Budějovice	Maloplošné mokřady a jejich význam-sledování modelového mokřadu v městském parku Stromovka	44.100
Dům dětí a mládeže, ČB, U zimního stadionu 1	Podpora činnosti zoo kroužků v DDM	23.300
	Celková částka	500.000

Popis průběhu projektu je přepsán ze závěrečných zpráv třinácti příjemců dotací.

Soubor vzdělávacích a prezentačních přednášek pro žáky ZŠ v Českých Budějovicích - Ing. Aleš Mikšátko

Podporovaný projekt proběhl velice úspěšně. Hravou nenásilnou formou jsme nechali proniknout děti do fascinujícího života včel v celé své kráse. Dle reakcí dětí vzbudil tento projekt jejich velký zájem a bylo vidět, že včely jako sociální hmyz jsou pro vzbuzení zájmu o přírodu naprosto ideální objekt. Až příští roky ukáží, jestli se podařilo mezi řadou dětí najít nové skutečné včelaře, v což pevně věřím. Vždyť populace včelařů neustále stárne a proto je nanejvýš potřeba pracovat s mladou generací na tom, aby včelařské řemeslo, mající v naší zemi dlouhou tradici, bylo zachováno i pro příští generace.

Jednotlivé nákladové položky projektu bylo nutné upravit dle aktuálních cen v době realizace projektu. Týká se to zejména boxu na ztekucování medu, jehož pořizovací cena skokově vzrostla u všech prodejců od doby podání žádosti v březnu do doby pořízení v červnu. Ostatní položky byly proto dle celkové částky, která měla být v rámci projektu vynaložena, upraveny.

Zpracoval Ing. Aleš Mikšátko

Vše pro zachování zdravých a silných včelstev II - David Syrovátka

Žádáno bylo hlavně o věci na doplnění zařízení k inseminaci včelích matek a tím dokončení projektu „Vše pro zachování zdravých a silných včelstev I“. V první etapě proběhl převoz stavební buňky, její umístění a upevnění v areálu ZO ČZS Nové Hodějovice. V druhé části realizace byla stavební buňka vyčištěna a rekonstruována (odstranění staré izolace, nové izolování, zpevnění buňky, vnitřní prostor byl natřen protipožární barvou). Buňka byla vybavena nábytkem. V třetí etapě projektu bylo v buňce instalováno kompletní vybavení pro technickou inseminaci včelích matek včetně propojení tohoto zařízení s výpočetní a projekční technikou. V areálu ZO ČZS bylo rozmístěno několik malých úlů „včelích oplodňáčků“ ve kterých byly umístěny včelí matky, které se následně volně pářily ve volné přírodě, rovněž zde byly umístěny matky před a po technické inseminaci, v tomto případě posloužily úlky jako prostor pro jejich rozkladení. Další částí projektu bylo seznámení veřejnosti s významem technické inseminace pro včelařství a její praktická ukázka. Přednášky probíhaly v období měsíců červenec-srpen-září. V období 1. 9. 2015 až 30. 6. 2016 a následně od 1. 9. 2016 až 30. 6. 2017 probíhá v areálu ZO ČZS výuka členu včelařského kroužku. V období letních prázdnin je včelnice k dispozici jak členům kroužku, tak žákům základních škol, kteří projeví zájem v oblasti péče o včelstva. Rovněž také probíhají blokova cvičení s tematikou ochrany životního prostředí, včelařskou tematikou, náplní je i zábavný program pro účastníky (soutěže vědomostní, příprava jídla za využití vlastních výpěstků na zahrádce, využití včelích produktů, příprava propolisové masti a tinktury).

Zpracoval David Syrovátka

Aristoteles životní moudrost – příroda, ekologie, život,... - EkoCentrum ARISTOTELÉS o.p.s.
Tato závěrečná zpráva byla administrátorkou dotačního programu obsahově zkrácena, plná verze je na odboru ochrany životního prostředí.

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Plnění cílů projektu z oblasti ŽP: osvěta, vzdělávání a výchova jednotlivců i skupin dětí a mládeže, seniorů včetně široké veřejnosti; dlouhodobý cíl podpora zachování naší biodiverzity a příspěvek ke konkurenceschopnosti domácích druhů čmeláků a motýlů, podpora zdravého chovu včel

Proběhly tyto aktivity:

- dětské a mládežnické skupiny (chovatelé drobného zvířectva, včelaři, ochránci přírody)
- ekologické výukové programy, environmentální a multikulturní, stimulační a vzdělávací programy
- prázdninové a víkendové akce, tábory a puťáky s environmentální tematikou
- exkurze, exkurze za zvířaty, vycházky
- přednášky
- péče o zoo koutek (stanice první pomoci pro zvířata)
- pobytové, terénní výukové programy
- prázdninové a víkendové akce, tábory a puťáky s environmentální tematikou
- prezentace, ekologické výukové programy a vzdělávání

Ke své činnosti má ECA k dispozici prostory zahrady se ZOO koutkem a základnou v ČB 3 Pražské předměstí, skladovací prostory (garáž), sdílenou klubovnu s kanceláří na Lidické tř. ČB, dále využívá i základny partnerských organizací.

Veřejnost je informována o podpoře projektu z rozpočtu Statutárního města České Budějovice na našich webových stránkách, na námi realizovaných akcích a akcích, kterých se účastníme nebo spolupřádáme (*vývěskou*) a na propagačních materiálech organizace.

Na přírodní zahradě, která našemu ekocentru slouží k realizaci programů EVVO pro širokou veřejnost jsme cíleně doplnili živné a nektarodárné rostliny, vysadili jsme dřeviny a rostliny, které poskytují potravu a hnízdní příležitosti.

Kontinuálně pokračujeme, v projektu **Český čmelák do české přírody. Tento projekt byl oceněn Jihočeskou ratolestí.**

Zajistili jsme nový vzdělávací prvek edukační včelí úl a info. tabuli (*vzhledem k probíhajícímu kontinuálnímu opravám a údržbě jejího osazení proběhne následující rok*) stanoviště EVVO a doplnily vybavení o motorovou pilu včetně příslušenství.

Proběhly ekologické výukové programy, environmentální a multikulturní, stimulační a vzdělávací programy (*ZŠ Nerudova, ZŠ Suché Vrbné, dětské skupiny M-tes, Věda nás baví, Interaktivní vycházka s výkladem po celé naučné stezce po hrázích Vrbenských rybníků s Ing. Davidem Fukou aj.*). Během roku jsme realizovali a zajistili semináře jak pro širokou veřejnost (2x), pro pedagogické pracovníky (1x), v rámci mimoškolního vzdělávání dva interaktivní workshopy pro MŠ a ZŠ v objektu přírodní zahrady a dvě přednášky pro MŠ a ZŠ v místě.

Expedice a víkendové výpravy pro DM „*Tisícročná včela*“ Včelařský skanzen Chlebovice, „*APIUM*“ Brněnské včelařské dny, expedice „*VČELKA*“ víkendové kempování v Bošilci v CHKO Třeboňsko / přímý kontakt s chovem včel pod vedením Roberta Bočka a Lucie Brůžkové, jednodenní výprava na Klet.

Prezentace, ekologické výukové programy a vzdělávání: seminář APICENTRUM Protivín, Ing. Petr Schütz / vzdělávací cyklus projektu, workshop ornitologie Ing. David Fuka.

Proběhla a nadále kontinuálně probíhá revitalizace živého plotu a obnova stávajícího pevného plotu. Kontinuálně v souvislosti s ročním obdobím probíhá revitalizace, obnova a údržba přírodní zahrady.

Rozpočtový komentář:

Z dotace Statutárního města České Budějovice byly částečně hrazeny materiální i nemateriální náklady na celoroční provoz a činnost společnosti (*jízdné, odměna pro koordinátora projektu, materiál, materiál spotřební a pomocný, nákup služeb, vybavení*).

Pravidelnou veterinární péči pro zoo koutek zajišťuje MVDr. Vladimír Vavřín (*nemateriální nákl. / veterinární a ošetřující péče byli hrazeny ze soukromých zdrojů Romany Bočkové*).

Materiální náklady na stelivo a krmivo byli částečně hrazeny rodinou Marie a Václava Bočka z Pořežan. Nemateriální náklady na telekomunikační služby byly zcela hrazeny ze soukromých zdrojů Michala Vaniše. Nemateriální náklady na dopravu a přepravu osob a materiálu, cestovné, PHM byly z části hrazeny ze soukromých zdrojů Rostislava Bočka a Michala Vaniše a z části z dotace Statutárního města České Budějovice.

Další materiální i nemateriální náklady na celoroční provoz a činnost organizace (*služby, režijní náklady, spotřební a pomocný materiál, náklady na vybavení a zařízení, náklady na prezentaci a vzdělávání aj.*) byly zcela či poměrnou částí hrazeny ze soukromých zdrojů a podnikatelské sféry a z části z dotace Statutárního města České Budějovice.

Cíle projektu byly naplněny.

Zpracovala Romana Bočková

Vermikompostuj také - Spolek Kamínky

Cílem projektu byla podpora kompostování a osvěta v tomto tématu. Záměrem bylo vzbudit zájem o domácí kompostování – vermikompostování, zejm. u těch obyvatel, kteří nemají vlastní zahradu. V rámci projektu proto proběhly 3 praktické workshopy, na nichž se účastníci dozvídali, jak vermikompostovat, dále si vyrobili vermikompostér a včetně osazení žížalami si jej odnášeli domů (nebo do školy v případě pedagogů). Workshopů se zúčastnilo 32 dospělých účastníků a 27 dětí (i pro ně bylo připraveno tvoření).

Dále jsme se s osvětovým stánkem a hlavně se dvěma názornými vermikompostéry zúčastnili několik akcí pro veřejnost, kde jsme téma zviditelňovali – Trhu u Vrby (návštěvnost cca 400 lidí), Den Země (účast cca 220 žáků), Dne bez aut (návštěvnost cca 2000 lidí). Zájemci si odnášeli informační brožurku o vermikompostování a kompostování, ptali se na různé dotazy a děti zde soutěžily a seznamovaly se s obyvateli kompostu.

V rámci projektu proběhlo také několik osvětových ekovýchovných programů pro žáky základních škol, mateřských škol a jednu třídu víceletého gymnázia.

Druhým cílem projektu bylo upozornit na užitečnost hmyzu – jako jsou včely a další blanokřídlí hmyz (včely samotárky apod.) a synantropně žijících druhů ptáků. V rámci projektu jsme tedy se zájemci z řad veřejnosti či s žáky škol jak vyráběli žížalí kompostéry, tak dokončovali hmyzí hotely (vyvrtávali otvory, stříhali rákos, plnili přírodninami), či ptačí krmítka - tyto hmyzí hotely a další stavby slouží nadále k pozorování živočichů a k ekovýchově (např. v areálu zahrady MŠ. K. Štecha v Č. Budějovicích – hmyzí hotel i krmítko, v areálu Trhu u vrby, a po dokončení bude na jaře umístěn i hmyzí hotel v areálu ZŠ M. Školské). V průběhu projektu jsme setřídili značné množství informací o hmyzích obyvatelích těchto staveb a připravili pro zájemce informační článek (leták), stavby jsme opatřili informačními cedulemi. Ekovýchovné programy zaměřené na vermikompostování proběhly v ZŠ Borek (5. 4. 2016), dále v MŠ Boršov 5. 10. (2 třídy), programy o hmyzu a včelách proběhly jak v MŠ K. Štecha – 3 třídy (18. a 19. 5.), tak v ZŠ Matice Školské (10. 5.), tak na gymnáziu J.V.Jirsíka. Akcí pro veřejnost byla také akce „jak žijí včely“ v R51, které se zúčastnilo na 15 dospělých a 16 dětí.

Zpracovala Ing. Irena Vacková

Chraňme přírodu a vše co do ní patří – ZO českého svazu zahrádkářů Nové Hodějovice

Realizace projektu v roce 2016 proběhla úspěšně.

Zažádáno bylo hlavně o věci na obnovu zařízení klubovny naší organizace, kde probíhají různé odborné přednášky a akce.

Zároveň se zde konají akce pro děti z kroužků včelařského a přírodovědného, bylo zapotřebí pořídit hlavně nové stoly.

Při výstavě ovoce a zeleniny, konané v měsíci říjnu, byly tyto obnovené věci, včetně nových záclon, příchozími návštěvníky přijaty pozitivně a pochválena naše snaha o zajištění hezčího prostředí.

Koncem června proběhlo již podruhé víkendové setkání dětí z kroužků, kde děti mimo her a soutěží, měly i odbornou přednášku o chovu včel, kterou prezentoval učitel včelařství David Syrovátka.

Zpracovala Marie Syrovátková

Příroda pro všechny – CALLA Sdružení pro záchranu prostředí

V rámci projektu proběhly čtyři **besedy z cyklu Zelené čtvrtky** (od listopadu 2016 došlo ke změně názvu na Zelené středy, z důvodu změny dne, kdy se beseda koná – každou třetí středu.) Celkem se besed z cyklu Zelené čtvrtky během projektu zúčastnilo 77 účastníků, tedy průměrně 19 účastníků na jednu besedu. Podrobný přehled besed z cyklu zelené čtvrtky:

„BYLINKY - náruč ZDRAVÍ pro tebe“ – 28. 4. 2016, lektorka Zdenka Doubravka Malotová, 29 účastníků

Velcí a divocí jsou zpět – 19. 5. 2016, lektor Miloslav Jirků, 12 účastníků

Bobr - náš nový soused či nepřítel? – 15. 9. 2016, lektorka Jitka Uhlíková (AOPK ČR), 23 účastníků

Ptáci zemědělské krajiny – 23. 11. 2016, lektor Václav Zámečník (ČSO), 13 účastníků

Během projektu proběhlo sedm přírodovědných vycházek pro veřejnost, kterých se zúčastnilo celkem 365 zájemců o přírodu, to je 52 účastníků na jednu vycházku.

Podrobný přehled přírodovědných vycházek:

Za botanikou a historií do centra Budějovic – 2. 4. 2016, lektori Milan Štech (PřF UK) & Václav Kabíček, 31 účastníků

Kroužkování v údolí Rudolfovského potoka – 7. 5. 2016, lektor Petr Veselý (PřF UK), 101 účastníků

Výprava do pískovny Cep II – 21. 5. 2016, lektori David Boukal (PřF JU & BC AV ČR), Klára Řehounková (PřF JU) & Jiří Řehounek (Calla), 32 účastníků

Výprava na Holubovské hadce a Dívčí Kámen – 11. 6. 2016, lektori Leoš Lippl (ZO ČSOP Šípek) & Petr Rajlich (Jihočeské muzeum), 20 účastníků

Netopýří safari na Vrbenských rybnících – 2. 9. 2016, lektor Radek Lučan (PřF UK & ČESON), 51 účastníků

Kroužkování v Šindlových Dvorech – 24. 9. 2016, lektor Petr Veselý (PřF JU), 85 účastníků

Za houbami na Hlincovou Horu – 15. 10. 2016, lektorka Miloslava Kavková & Jiří Řehounek (Calla), 45 účastníků

Podle plánu se také uskutečnil odborný seminář „Přírodě blízká péče o městskou zeleň“, a to 26. 5. 2016 v prostorách BC AV ČR (venkovní praktická část proběhla v areálu PřF JU a BC AV ČR). Semináře se zúčastnilo 89 odborníků ze státní správy, samosprávy, akademických institucí, NNO a firem. Prezentace lektorů se zaměřily především na moderní trendy v péči o městskou zeleň a ochranu biodiverzity ve městech.

Všechny předpokládané výstupy projektu tak byly splněny.

Vyhotovila Romana Panská a Ing. Edvard Sequens

Chceme motýly v Českých Budějovicích 2016 - PRO ŽIVOU KRAJINU o. s.

proběhl podle plánu, zásahy na lokalitách byly provedeny a pozitivní efekt na motýly byl zase vidět na jejich počtech. Počty motýlů až do léta byly skoro na nule (pravděpodobně kvůli suchu 2015) a tak velmi potěšilo, že letní sezona na lokalitě U sadu se té předešlé minimálně vyrovnala, zvýšil se podíl okáčů a odhaduji, že došlo zase k mírnému zvýšení celkových počtů. Totiž určit počet motýlů přesněji než 100-200ks vzhledem k neustálému poletování je velmi složité ☹

6. 7. 2016 jsem počty zaznamenal následovně:

U rozcestí: soumráčníkové 30ks plus, babočka bílé C 1ks, Okáč luční 3ks, Okáč prosíčkový 10ks, Bělásek 3ks a kladoucí samička modráška ušlechtilého :)

U sadu: soumráčníků 100 až 200ks, žluťásek řešetlákový 2ks, babočka bodlaková 20ks plus, Bělásek 4plus, vřetenuška 10ks plus, dlouhozobka 1ks, Okáč bojínkový 1ks, prosíčkový 20ks, luční 10ks, Hnědásek kopřivový 4ks, překvapením byl obrovský počet včel a čmeláků, díky nimž to na louce u sadu hučelo jako v úlu.

Spásání koňmi bylo prováděno na jaře a v létě pouze v malém rozsahu a na podzim byla lokalita u sadu přepasena celá. Seč byla provedena na jaře mozaikově viz foto a na podzim celoplošně. Odvoz travní hmoty byl proveden z lokalit na rozcestí, u sadu a modráška bahenního. Díky přepásání koňmi se péče blíží optimu, avšak na lokalitě u sadu a rozcestí se bohužel stále vyskytuje silná populace invazní třtiny křovištní, kterou bude potřeba v budoucnu tlumit časnější sečí, než jsme prováděli dosud. Zvedá se počet chrp lučních jinak se zatím druhově vegetace nemění.

Byly uspořádány brigády na ruční shrabání vybraných lokalit na jaře a po seči, provedena seč traktorem a bubnovou sekačkou. Cibuloviny byly vysazeny pod stromy na Jiráskově nábřeží viz foto a tím podpořena lokalita u Rudé hvězdy.

Publicita projektu. Byla uskutečněna přednáška o projektu v rámci plně obsazeného semináře Přírodě blízka péče o městskou zeleň konaném v Biologickém centru Akademie věd ČR. Vytvořena byla i prezentace o projektu, která je na stránkách <http://calla.cz/prirodavemeste/zivocichove/>. Facebooková stránka projektu www.facebook.com/chcememotyly má již 466 fanoušků.

Přednáška o původních keřích (Martin Němec) a starých ovocných odrůdách (Zdeněk Buzek) proběhla 29.10.2016 v sále galerie R51 jako obvykle v příjemné atmosféře včetně ochutnávek a zodpovídání dotazů, za účasti 16 lidí. Vypracoval Martin Němec

Cassiopeia – zelený dům – zelená zahrada - Základní článek hnutí brontosaurus – Forest

Tato závěrečná zpráva byla administrátorkou dotačního programu obsahově zkrácena, plná verze je na odboru ochrany životního prostředí.

Cílem projektu bylo soustavné zlepšování ekologických, estetických a vzdělávacích funkcí přírodní zahrady v sídle naší organizace, které proběhlo v těchto krocích:

1) Zahradní poznávací hra

V roce 2015 jsme v rámci projektu podpořeného Městem České Budějovice vytvořili nový vzdělávací prvek pro veřejnost – zahradní poznávací hru. Na různých stanovištích hráči pozorováním a zkoumáním zjišťují indicie k rozluštění tajenky se zahradním tématem. Tajenka

má být klíčem k získání „podkladu“. Za tím účelem jsme plánovali pořídit upomínkové a propagační předměty s motivy přírodní zahrady (např. samolepky, pexesa, puzzle).

Během roku 2016 jsme měli možnost používat jako odměny materiály zbylé z dřívějších projektů (tematické samolepky). Po jejich vypotřebování jsme nechali vyrobit dřevěné mince, podobné turistickým známčkám nebo mincím používaným ve hře geocaching. Z finančních prostředků, daných rozpočtem projektu, jsme pořídili 130 ks dřevěných mincí. Obě strany mincí jsou vyplněné dětskými obrázky, které symbolizující přírodní zahradu, a nápisem „přírodní zahrada Cassiopeia.“

2) Kreativní ozelenění

Výstava rostlinných „kompozic“ v nádobách na oknech budovy a přilehlých prostranstvích.

Pro uskutečnění této aktivity jsme předem navázali spolupráci s kolektivem žáků 9. ročníku ZŠ a ZUŠ Bezdrevská pod vedením školní koordinátorky environmentální výchovy. Přípravná fáze zahrnovala především vyhledávání informací na internetu (rostliny vhodné k výsadbám do nádob, informace o jejich původu, vlastnostech a nárocích na podmínky prostředí, nabídka různých typů pěstebních nádob, možnosti pořízení substrátu bez rašeliny). V době plánované výsadby nebyl substrát bez rašeliny v dostatečném množství dostupný, proto jsme jej částečně nahradili kompostem z vlastních zdrojů. Vedle klasických truhlíků (tzv. samozavlažovacích) jsme pořídili ukázky netradičních pěstebních nádob, určených pro ozelenění vertikálních ploch, zábradlí, rohů i dešťových okapů. Svépomocí jsme vytvořili vertikální pěstební systém z vyřazené dřevěné palety a sbírku odpadních materiálů vhodných ke znovupoužití při pěstování rostlin (keramické nádoby i staré brusle...)

Dne 26. 5. 2016 absolvovali spolupracující žáci dvouhodinovou výuku v přírodní zahradě, během níž pod vedením lektora osázeli nádoby rostlinami a umístili je na určená stanoviště. S využitím špejlí a odpadového kartonu vytvořili rostlinám jednoduché jmenovky (zápichy). S dokončením výsadeb nám poté pomohli účastníci Dne dětí, který jsme pořádali v přírodní zahradě 1. 6. 2016.

Hlavním „výstavním prostorem“ se stalo točité venkovní schodiště na západní straně budovy, kam bylo možné umístit nejvíce ukázek různých pěstebních nádob. Na jižní straně budovy byly vysázeny světlomilné a sucho snášející rostliny do samo zavlažovacích truhlíků na okenních parapetech dolního patra. Na severní stranu budovy jsme umístili polostinné druhy s vyššími nároky na vlhkost vzduchu a pokusně i rostliny jiných vlastností.

Během sezóny jsme o vysázené rostliny pečovali v rámci svých možností. Z informací o rostlinách, získaných v přípravné fázi, jsme vytvořili tištěnou publikaci pro osvětu návštěvníků zahrady - „průvodce výstavou“ (k tomuto výstupu se vztahují rozpočtové náklady na grafiku). Před začátkem zimy jsme zajistili odvoz velké části nádob s rostlinami na přezimování do solárně vytápěného skleníku v sídle Českého nadačního fondu pro vydru v Třeboni. Ze zbylých finančních prostředků jsme nakoupili sadbu jarních cibulovin a mrazuvzdorných rostlin pro podzimně-zimní pěstování (okrasná kapusta, vřes). Tyto rostliny jsme umístili do truhlíků po jednoletých nebo uhynulých rostlinách. Namísto opotřebovaných jmenovek jsme nakoupili nové zápichy z odolnějšího materiálu a dřevěné stojánky ve formátu A4 pro prezentaci informací obsažených v tištěném „průvodci výstavou“ přímo na jednotlivých stanovištích výsadeb. Doplnili jsme též substrát bez rašeliny pro kompenzaci spotřebovaného kompostu a pro další použití. Cílem všech těchto opatření bylo vytvořit podmínky pro pokračování projektu v následujícím roce bez významných finančních vstupů.

3) Údržba zahrady a ošetření stromů

V přírodní zahradě se nacházejí skupiny stromů vysázené v době založení MŠ. Jejich současný stav lze charakterizovat zhoršením růstových podmínek jedinců vlivem nedostatku prostoru a

zčásti nepříznivého utváření korun. Z toho důvodu ošetření stromů odbornou firmou pro posouzení stavu, navržení a realizaci zlepšujících opatření (zdravotní a tvarovací řezy) začátkem jara 2016.

V souladu s rozpočtem projektu jsme doplnili vybavení pro údržbu přírodní zahrady a jejích funkcí nákupem drobného materiálu. Mimo jiné jsme takto doplnili kapacitu pro kompostování, které zároveň získalo další vzdělávací rozměr – možnost prezentovat návštěvníkům zahrady různé typy kompostérů, jejich výhody a nevýhody.

4) Seminář pro pedagogy a veřejnost

Seminář na dané téma „Jedlá zahrada, staré odrůdy jabloní“ se uskutečnil 10. 11. 2016 pod vedením pěstitele a množitele tradičních odrůd ovocných stromů Ing. Zdeňka Buzka a Ing. Moniky Pýchové. Semináře se zúčastnilo 9 osob. Hlavní témata: výběr jedlých keřů do zahrady podle místních podmínek, poznávání méně známých druhů a možnosti jejich využití, ukázky a ochutnávky starých odrůd jablek, poradenství k jejich pěstování, možnosti pořízení sadby.

Zpracoval Mgr. Smrž Tomáš

Den Země v Mateřinové zahradě 2016 – Mateřská škola Dlouhá 35, pracoviště Fr. Ondříčka, České Budějovice

Akce Den Země, se konala 28. 4. 2016 v prostorách zahrady MŠ Fr. Ondříčka a jistě splnila nejen naše očekávání. Dubnové počasí bylo sice velmi chladné, ale déšť se nám opět vyhnul. Na své si přišli všichni zúčastnění. Děti, které se těšily na procházku po vlastnoručně vytvořeném zahradním „domě“ i na zajímavé aktivity zaměřené na přírodu a její ochranu. Rodiče, na vystoupení svých dětí, na společné opékání buřtů a setkání s přáteli. Všichni jsme měli radost z podařené akce, kde se prezentovaly další nápady a náměty, jak využívat odpadový materiál a předávat předškolním dětem poznatky o ekologické tematice.

Den Země byl věnován tématu: „Naše Planeta = Náš Domov“. Inspirací se nám stala krátká videa od společnosti Conservation international zaměřená na jednotlivé přírodní oblasti naší planety. Nazvaná – Nature is speaking. Během těchto krátkých videí se tak dozvíte, k čemu jsou na planetě květiny, stromy, půda, voda i led. Ale také to, co se s nimi děje naším přístupem k nim. Tyto myšlenky jsme pak přepracovali do dětských příběhů, aby byly pro předškolní děti lehce uchopitelné. Z jednotlivých přírodních oblastí jsme vytvořili pokoje našich domovů. A z celé zahrady tak domov nás všech. Stromy kralovaly v kuchyni, protože nám vaří kyslík. Květiny obklopile jídelnu, protože bez krásy květů, bychom neměli co jíst. Voda byla samozřejmě v koupelně. Půda si lehla pod peřinu do ložnice a ledové království se rozprostíralo v dětském pokoji. Celá příroda, jako jedna velká rodina se sešla v obývacím pokoji. V každé z místností se opět ukrývaly smyslové hry pro děti.

Děti téma zaujalo a s nasazením se zapojovaly do všech aktivit připravených na toto téma. Překvapovaly nás, jak pro ně bylo vše samozřejmé a hned pochopily všechny souvislosti. Do problematiky zapojily i své rodiče a tak vznikl další úžasný projekt.

Během celého roku jsme si s dětmi oblast ekologické výchovy přibližovali již tradičně na stávajících stanovištích zahrady a ony samy se také podílely na zahradnických pracích. Sazení, zalévání, hrabání, ale i pletí plevelu, vše bylo pro děti hrou pro rozvíjení všech jejich smyslů. Učili jsme se vnímat rostliny i živočichy na zahradě nejen zrakem, ale i hmatem, sluchem, čichem a chutí. Prožité zážitky jsme si doplňovali pohádkovými příběhy i experimentálními hrami a pro zachování informací i vzpomínek jsme vše výtvarně zpracovávali. Při výrobě kouzelných rekvizit nám byli hodně nápomocni rodiče, kteří shromažďovali odpadový materiál – staré pytle, roury, kartony, provázky, pet lahve... Dětská ruka pak dodala všem výtvorům nadčasové kouzlo, které předává naši společnou myšlenku o kráse prostředí kolem nás.

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Samotnou akci Den Země opět podpořili formou cílených didaktických a tvořivých aktivit ekologické sdružení Cassiopeia a eko ateliér TVOR. Potěšit nás přijela také ZOO Ohrada se svými živáčky. Akce se zúčastnili strážníci Městské policie České Budějovice, kteří přispěli k dobré a bezpečné pohodě celé naší zahradní oslavy. I oni měli pro děti připraveny zajímavé soutěže. Pozvání na akci přijali i zastupitelé města České Budějovice a ředitelství společnosti Čevak.

Atmosféru celého odpoledne doplnil hudební program pro děti Bambiny a samozřejmě také nechybělo samotné vystoupení dětí z naší mateřské školy. Na závěr následoval již tradiční táborák.

Za finance získané v tomto grantovém programu jsme si nechali zhotovit videonahrávku s průřezem aktivit a příprav na Den Země, včetně jeho samotného. Video obohacuje brožury, vydané a sestavené z příběhů naší rodiny Přírodových. Vznikl tak propagační materiál, vzdělávací pomůcka a zároveň památka na krásnou akci. Dětem jsme pořídili úžasnou dřevěnou stavebnici spinifex, určenou k rozvoji prostorového vnímání a mnoho knih s environmentální tematikou. Na zahradě jsme obnovili uschlé keře a dopřáli si další pomůcky k péči o zahradu. K výuce nám pomohlo i pořízení mnoha spotřebních drobností a výtvarného materiálu. Pokračujeme i v tradici vytvoření fotoknihy k zapamatování si krásného odpoledne a velkého úsilí s tím spojeného.

Mateřinková zahrada rozvíjí uvědomění zdravého životního stylu, formuje postoje k péči o životní prostředí a k šetrnému zacházení s přírodními zdroji. Těšíme se z radosti dětí i jejich rodičů, když společně objevují a chlubí se, co nového každý den zažívají v prostorách školky. A čím dál častěji jejich kroky ze školky nevedou hned domů, ale na procházku po naší přírodní zahradě.

Vypracovala Mgr. Marie Kurincová v z.

Naše zahrada v novém kabátku – jedlá zahrada - Mateřská škola Čěčova 40/1, České Budějovice

Zahrada MŠ Čěčova byla založena před 47 let jednostrannou výsadbou stromů. Důsledkem toho byl její strohý a jednotvárný vzhled, který už neodpovídal současným potřebám školy a jejímu využívání pro EVVO. Z tohoto důvodu jsme v roce 2016 započali její proměnu v zahradu v přírodním stylu.

Její proměnu v roce 2016 jsme při plánování rozdělili na dvě etapy. Při její realizaci se však ukázalo, že rozdělení na etapy není úplně přesné označení, protože obě etapy probíhaly současně.

Každá etapa byla financována z jiných zdrojů. Z prostředků rozpočtu Statutárního města České Budějovice byla financována 1. etapa.

Při přípravě projektu jsme si vytyčili následující cíle:

Začít s proměnou zahrady MŠ Čěčova na zahradu s přírodními prvky.

Zvýšení biodiverzity zahrady, vytvořením suchého biotopu (kamenná terasa s bylinkami, výsadba trvalek lákající opylovače a motýly a podpora výskytu různých živočichů a hmyzu rozmanitou keřovou výsadbou poskytující potravu v průběhu velké části vegetačního období) Zlepšení podmínek EVVO v prostorách MŠ – pozorování hmyzu, drobných živočichů, péče o rostliny, kompostování bioodpadu z kuchyně a zahrady, využití dešťové vody

Osvěta veřejnosti - Informovat veřejnost o přínosu přírodních zahrad a významu veřejné zeleně.

První dva cíle jsme dosáhli doplněním výsadby vzrostlých stromů o keře, trvalky a ovocné stromy v souladu s principy přírodních zahrad, vytvořením bylinkové spirály. Výsadba v rámci tohoto projektu se soustředila na vnitroblok mezi budovami tzv. atrium. Kromě toho byl

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

vytvořen ve spolupráci zaměstnanců MŠ, rodičů a dětí trvalkový záhon se smyslovým chodníkem na západní straně pozemku.

Díky nové výsadbě se nám povedlo zahradu MŠ Čěčova oživit a pobyt v ní zpříjemnit. Biodiverzita školní zahrady MŠ Čěčova se podstatně rozšířila. Tím vzniklo prostředí přátelské pro výskyt různých živočichů a hmyzu.

Třetím cílem bylo zlepšení podmínek pro EVVO pro děti navštěvující naši MŠ. Pro ně byly v rámci vnitrobloku vytvořeny tři vyvýšené záhony, kde se už v průběhu projektu začaly pod vedením paní učitelek věnovat pěstitelských „pokusům“. Dále byl zde umístěn hmatový prvek, který děti s nadšením zaplňují různými přírodninami, které si přináší z procházek po okolí.

Na jižní části pozemku zahrady byla mimo tento projekt vytvořena Stezka pro pozorování drobných živočichů, na které je umístěno 9 didaktických prvků, které slouží k seznamování dětí s přírodou.

Za účelem doplnění praktických zkušeností ze zahrady o trochu teorie připravily paní učitelky 11 pracovních listů (5 mimo projekt).

Veškerá výsadba a úpravy zahrady v rámci tohoto projektu byly provedeny svépomocně (zaměstnanci MŠ) za aktivní účasti dětí a jejich rodičů.

Byla realizována 3 komunitní setkání, na kterých odborný konzultant paní Pýchová seznámila účastníky s principy přírodních zahrad a s plánovanými úpravami zahrady MŠ Čěčova a jejich významem jak pro děti navštěvující mateřskou školu, tak i pro stávající ekosystém. Dále jsme cíl číslo 4 naplnili také v rámci červnové zahradní slavnosti, na které proběhlo seznámení veřejnosti s upravenou zahradou, informování o přínosech a principech přírodních zahrad a veřejné zeleně pro život ve městě.

Většina úprav byla provedena pod vedením paní Pýchové na komunitních setkáních. Drobnějším pracím se věnovaly děti pod vedením paní učitelek v rámci běžných činností MŠ. Takto byly například osázeny vyvýšené záhony, o které děti následně se zájmem pečovaly a změny na nich pozorovaly. Přímý kontakt s přírodou je nejlepším způsobem, jak ji dětem přiblížit a jak přispět k vytváření pozitivního vztahu k životnímu prostředí.

V příloze závěrečné zprávy naleznete kopie pracovních listů, pozvánek na komunitní setkání a fotodokumentaci k realizaci projektu.

Z dotace byly zakoupeny ovocné stromky, keře, trvalky a semena. Dále jsme nechali vyrobit na zakázku 2 vyvýšené záhony. Mimo to byl z finančních prostředků města uhrazen nákup a dovoz materiálu a pomůcek potřebných pro revitalizaci zahrady, služby odborného konzultanta a osobní náklady (DPP) administrátora projektu.

Jsme velice rádi, že jsme mohli tento projekt realizovat a za finanční podporu na jeho realizaci Statutárnímu městu České Budějovice děkujeme. Věra Hejpetrová – ředitelka MŠ Čěčova

Práce kroužku Základy ekologie - inspirace k pozitivnímu a aktivnímu přístupu k životnímu prostředí – Gymnázium Jírovceva 8, České Budějovice

V rámci projektu Práce kroužku Základy ekologie – inspirace k pozitivnímu a aktivnímu přístupu k životnímu prostředí vykonávali členové kroužku tyto činnosti:

- stloukání a věšení ptačích budek (únor, březen)
- organizace soutěží ke Dni Země – účast zhruba 150 žáků školy (duben)
- práce na valu s nektarodárnými rostlinami (březen, květen a září)

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

- práce na přírodní květnaté loučce u cyklistické stezky, odstraňování nežádoucích plevelů, přísévání nových včetně kokrhele, kosení a hrabání (duben, květen, červen, září)
- průzkumné práce v EVL Vrbenské rybníky (duben, květen, srpen, září, říjen)

V průběhu roku, v rámci příprav na soutěže, jsme pořádali několik exkurzí:

- botanické exkurze (duben, květen, červen)
- dvoudenní soustředění před soutěží Zlatý list v Lužnici (květen)
- týdenní přírodovědný tábor v Protivanově (srpen)
- exkurze na rašeliniště v okolí Veselí nad Lužnicí
- dvoudenní pobyty v CEV Dřípatka, zaměřeno na geologii a ekologii (září, prosinec)

Členové kroužku se zúčastnili soutěží pořádaných ČSOP. V dubnu proběhlo krajské kolo Ekologické olympiády, kam se nominovala čtyři tříčlenná družstva. Dvě z nich (1. a 2. místo) postoupila do celostátního kola, které probíhalo v červnu v Jizerských horách. Zde studenti vybojovali 6. a 9. místo. V květnu probíhalo krajské kolo soutěže mladých ochránců přírody Zlatý list. Tam se naše týmy prosadily v kategorii mladší (1. místo) i starší (1. a 3. místo) a postoupily do celostátního kola, které se konalo v červnu ve Vanově u Telče. Družstvo Kaštani vyhrálo 1. místo ve starší kategorii, mladší byli čtvrtí. Z grantu jsme platili účastnické poplatky za tyto soutěže.

V areálu byla vysazena nová třešeň za účasti dětí z přírodopisného kroužku, zároveň byly vysázeny jahody a květiny.

Zpracovala Mgr. Jarmila Ichová

Maloplošné mokřady a jejich význam-sledování modelového mokřadu v městském parku Stromovka - Gymnázium Česká 64, České Budějovice

Projektu se zúčastnili studenti dvou tříd vyššího stupně gymnázia a biologických seminářů.

V projektu jsme ověřili retenční schopnost maloplošného mokřadu změřením proláklín mezi kopečky ostřice a výpočtem celkového objemu, který může být zaplněn srážkovou vodou při přívalových deštích či dlouhodobějších srážkách. Při práci v terénu jsme zhotovili mapku mokřadu spolu se zakreslením dominantní vegetace, odebrali část stařiny u ostřicových kopečků a zjištěnou hmotnost přepočítali na plochu mokřadu s ostřicí. Vegetace i živočišní zástupci organismů jsou zdokumentováni fotograficky a určení podle znalostí studentů v rámci středoškolské biologie a zakoupených a dostupných atlasů a určovacích klíčů. Výsledky projektu byly zveřejněny v závěrečné prezentaci projektu 22. 12. 2016 v aule školy.

Dalším výstupem je brožura, ve které uvádíme všechny výsledky projektu, souhrn nalezených živočichů spolu s fotodokumentací, popisujeme flóru mokřadu – opět s fotodokumentací. Součástí je mapka mokřadu i všechny výpočty a hodnoty týkající se retenční schopnosti mokřadu i stařiny.

Problémem bylo suché počasí v roce 2015, kdy vznikl vodní deficit podzemních vod, jehož důsledkem hladina vody v mokřadu ustoupila, tak jsme na jaře při zahájení pozorování našli vodu jen v jedné tůňce a stružce, která mokřad lemuje. Vzhledem k pokračujícímu suchu zejména v letních měsících 2016 byla na podzim i stružka vyschlá. Ve vlastním mokřadu bylo vlhko, ale ne volná voda. Zástupce vodní fauny jsme nalovili jen v jarním období, zato nás překvapilo docela velké množství terestrických zástupců, například pavoukoviců. Mnoho zjištěných druhů hmyzu je spíš typické pro okolní louky než mokřad, vzhledem k poměrně malé rozloze sledovaného území a těsnému sousedství rozsáhlých parkových travnatých ploch se nelze divit.

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Z prostředků projektu jsme přesunuli část prostředků rozpočtu z kapitoly poštovního do pořízení určovací literatury a zakoupili i atlas určování našich pavouků. Přesun splňuje podmínky dotace a je do 30% nejvyšší položky v rozpočtu, mezi kterými k přesunu došlo, tedy v rámci určovací literatury. Jak ukazuje výsledná brožura projektu, kde jsou uvedeny všechny výsledky a fotografická dokumentace, pavouků jsme mezi rákosím nafotili dost. Svou významnou funkci kromě fotoaparátů sehrála i sklepávací hadla, bez nich by drobné organismy na rákosu vůbec nebyli viditelní.

Studenti se pokusili navrhnout opatření k uchování mokřadu, zjistili, že není jednoduché vymyslet opatření, které by respektovalo prostředí městského parku a zároveň sloužilo k uchování a zvýšení ekologické hodnoty mokřadu současně s opatřeními, která by podporovala návrat vodních organismů na vodu výrazně vázaných. Vyloučit museli použití těžké techniky k rozeždění terénu, kdy vznikají tůňky v proláklínách stop kol nebo prohloubení vybagrováním zeminy. Problémem zachování mokřadu je poměrně rozsáhlý výskyt stařiny a tím postupné vyplňování proláklín v terénu detritem a rostlinným zbytky. Nakonec zvážili, že nejšetrnějším a zároveň přílišným rozvojem vegetace tlumícím opatřením by bylo umístění schránky geocoashingu přímo v mokřadu. Sešlapáváním by se udržovaly i prohlubovaly prolákliny mezi kopečky ostřice.

Kromě již popisovaného přesunu z poštovního do kapitoly určovací literatury byly rozdíly mezi plánovaným rozpočtem a konečným čerpáním nepatrné a byly způsobeny odlišnou kalkulací zboží v nabídce na internetových stránkách dodavatele v době přípravy projektu a při vlastní realizaci. Týká se to především návků na obuv.

Mgr. Antonín Sekyrka, ředitel školy

Podpora činnosti zoo kroužků v DDM – Dům dětí a mládeže, U zimního stadionu 1, České Budějovice

V rámci podpořeného projektu jsme získali prostředky na pořízení nového vybavení pro stávající prostory akvaristiky – teraristiky. Během realizace projektu jsme zakoupili materiál a vybavení pro 8 zcela nových insektárií, ve kterých budeme chovat drobné bezobratlé – plže, strašilky, šváby atd. Nákup nových živočichů nakonec nebyl realizován. Získali jsme letos darem z domácích chovů několik drobných hlodavců a nákup dalších bezobratlých živočichů plánujeme až v roce 2017. Pořídili jsme vybavení do stávajících terárií, vitamínové prostředky a přídatky ke krmení pro chované živočichy. Dále jsme pro činnost kroužku pořídili laminovací zařízení, buttony do plackovacího stroje a řadu dalšího výtvarného materiálu. Činnost kroužků je rozsáhlá a celkem máme v DDM tři chovatelské zoo kroužky a dále tři další přírodovědné kroužky, které také využívají prostory akvaristiky- teraristiky. Bez prostředků, získaných z dotace města České Budějovice bychom tuto činnost mohli provozovat na nižší úrovni a bez nového vybavení. Děkuje tedy touto cestou za získané prostředky pro naši činnost.

Zpracovala Korčáková Hana

FOTODOKUMENTACE

Fotografie z Gymnázia Jírovcova:

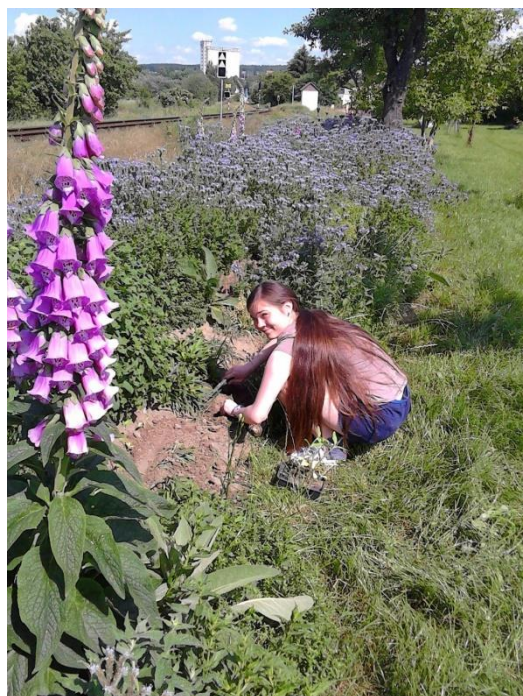
Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Práce v EVL Vrbenské rybníky

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Práce na valu s medonosnými rostlinami

Stloukání a věšení ptačích budek

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

Přírodní květnatá louka u sídliště Vltava

Den Země

Fotografie z Calla - z vycházek přírodovědných

Vyhodnocení dotačního programu na podporu ochrany životního prostředí v roce 2016

